Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0506U000227

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-05-2006

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернишенко Сергій Вікторович
2. Chernyshenko Sergiy Victorovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCHID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 03.00.16

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-04-2006

Спеціальність за освітою: 7.080202

Місце роботи здобувача: Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: 49010, м. Дніпро, пр. Гагаріна 72

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 08.051.04

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, 72, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: 49010, м. Дніпро, пр. Гагаріна 72

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.35.25

Тема дисертації:

1. Динаміка лісових біогеоценозів степової зони України (нелінійні процеси: сукцесії, інформаційні взаємодії, рекультивація).

2. Dynamics of forest biogeocoenoses of Ukrainian steppe zone (nonlinear processes: successions, information interactions, revegetation).

Реферат:

1. Об'єкт - лісові біогеоценози степової зони України. Мета - дослідження динаміки лісових екосистем в умовах степової зони в контексті проблем природоохорони та природокористування, побудова відповідних нелінійних моделей, аналіз на їх основі закономірностей розвитку лісових біогеоценозів; постановка і вивчення проблем оптимізації динаміки природних та штучних лісів. Методи - еколого-біогеоценологічні, статистичні, інформаційні, оптимізаційні, методи системного та структурно-функціонального аналізу, математичного моделювання, комп'ютерної імітації. Побудовано базову множину нелінійних моделей динамічних процесів у лісових біогеоценозах; сформульовано принципи нелінійної біогеоценології і

розглянуто особливості їх використання в лісовому господарстві. Вивчено особливості конкурентних взаємодій популяцій, що становлять основу сукцесійної динаміки; розроблено класифікацію конкурентних стратегій популяцій та нові моделі основних форм сукцесій. Проведено системний аналіз сукцесійних процесів на основі теоріїамфіценозів О.Л.Бельгарда та його лісової типології; проаналізовано роль біогеохімічних циклів у формуванні нелінійної динаміки лісових біогеоценозів. Розроблено модель амфіценозу як системи протиборчих біологічних кругообігів. На основі ідей теорії амфіценозів та техногенної біогеоценології розроблено моделі процесу лісопосадок та лісової рекультивації в умовах степової зони; розроблено й апробовано алгоритми оптимізації для цих моделей. Застосування запропонованих системних та інформаційних підходів проілюстровано на прикладі дослідження таких екологічних проблем степового Придніпров'я, як біоіндикація рівня техногенного забруднення, прогнозування міграції полютантів за харчовими ланцюгами і т. ін.

2. The object is forest biogeocoenoses of Ukrainian steppe zone. The objective is research of dynamics of forest ecosystems in conditions of the steppe zone within problems of nature protection and nature management, elaboration of corresponding nonlinear models, analysis with their use of forest biogeocoenoses development; the statement and study of optimization of dynamics of natural and artificial forests. The methods are ecological, statistical, information, optimization, methods of the systems and structural-functional analysis, mathematical modelling, computer simulation. A base set of nonlinear models for forest development description has been elaborated. Principles of nonlinear biogeocoenology, as a science of nonlinear dynamic effects in ecosystems and their mathematical modelling, are formulated; applications of the new principles in the forestry have been considered. Features of populations' competitive interactions are studied as a basis of successions. A classification of populations' competitive strategies is elaborated; new models of main form of successions are created. A system analysis of successions has been carried out on the base of A. L. Belgard's amphicoenose theory and his forest typology. A role of biogeochemical cycles for forming nonlinear forest dynamics are analysed. A model of amphicoenose, as a system of antagonistic biological cycles, is elaborated. Problems of artificial forests' cultivation in the steppe zone conditions have been formulated on the base of the amphicoenose theory and the technogenic biogeocoenology. Optimisation algorithms for different models of forest revegetation have been proposed and tested. Use of the proposed system and information approaches has been illustrated by the examples of investigation of special ecological problems of the steppe Pridniprovye, such as bioindication of technogenic pollution, prediction of pollutants' migration in food webs, etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Травлєєв Анатолій Павлович

2. Travleev Anatoliy Pavlovich

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCHID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ємельянов Ігор Георгійович

2. Ємельянов Ігор Георгійович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCHID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Івашов Анатолій Васильович

2. Івашов Анатолій Васильович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCHID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Царик Йосиф Володимирович
2. Царик Йосиф Володимирович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCHID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Травлєєв Анатолій Павлович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Травлєєв Анатолій Павлович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.